

leden van de gemeenteraad

Reuver: 23-02-2016
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 201602285
Onderwerp: Antwoord op motie VLP over duurzaamheidseducatie

Geachte raadsleden,

Tijdens de behandeling van de begroting 2016 op 5 november 2015 is door uw raad een motie aangenomen waarin uw raad uitspreekt dat het wenselijk is om onze jeugd op het gebied van duurzaamheid, klimaat en energie optimaal te informeren. U heeft ons college opgeroepen in dit kader initiatieven te ontplooiën met de scholen in onze gemeenschap, zowel basis- als voortgezet onderwijs.

Ons college is het met uw raad eens dat hier voor ons een taak ligt en wij vullen deze taak sinds 2013 in door aan alle basisscholen in onze gemeente een duurzaamheidsleerlijn aan te bieden.

Duurzaamheidseducatie in basisonderwijs

De duurzaamheidsleerlijn is in 2010 opgestart in Heerlen en Brunssum met 10 scholen en begeleidde in het schooljaar 2012-2013 ruim 30 scholen in 6 gemeenten. In het schooljaar 2013-2014 is ook de gemeente Beesel met drie scholen aangesloten. De gemeente faciliteert de scholen door de duurzaamheidsleerlijn kosteloos aan te bieden. De gastlessen worden begeleid door Stichting S en uitgevoerd door NME-Atelier.

Het programma, de thema's en activiteiten zijn in samenspraak met de scholen gekozen en passen binnen het curriculum en bij de ontwikkeling van de kinderen. Het aanbod bevat vier basisprogramma's die elkaar opvolgen en naar elkaar terugverwijzen (zie hiervoor bijgevoegde folder). Met name in de groepen 7 en 8 komt energie- en klimaateducatie aan bod.

Het credo van de duurzaamheidsleerlijn is verbondenheid met de natuur, sociaal leren, betrokkenheid bij duurzame ontwikkeling en handelingsperspectief. Zo wordt een belangrijke basis gelegd voor duurzaam gedrag nu en later.

In onze gemeente doen drie scholen mee: 't Spick, de Triolier en Bosdael (de laatste twee scholen zijn dermate groot, dat de leerlijn wordt aangeboden aan twee parallelle stromen klassen). In de praktijk betekent dit dat in 2013-2014 ca. 600 kinderen en in 2014-2015 ca. 500-550 kinderen zijn bereikt (over het schooljaar 2015-2016 hebben wij nog geen gegevens). De directie van de Meander heeft besloten dat zij via projecten een invulling willen geven aan het duurzaamheidsthema en heeft daarom afgezien van deelname aan de duurzaamheidsleerlijn. Wij blijven ieder jaar de Meander benaderen of er inmiddels belangstelling is om aan te sluiten.

Kijk voor
actuele openingstijden
op onze website
www.beesel.nl

Raadhuisplein 1
5953 AL Reuver

Postbus 4750
5953 ZK Reuver

T 077 474 92 92
F 077 474 58 88

www.beesel.nl
info@beesel.nl

BNG 28.50.00.780

IBAN: NL50BNGH0285000780

BIC: BNGHNL2G

KvK nummer: 14130743

Net als vorig jaar vindt ook dit jaar in april een miniconferentie plaats tussen de gemeente (wethouder Jacobs en relevante beleidsmedewerkers) en alle schoolbesturen. Tijdens dit overleg wordt de onderwijsstrategie en het jaarplan voor het komend jaar besproken. De gemeente brengt hierin welke maatschappelijke onderwerpen zij aan de orde wil brengen in het basisonderwijs. In dat kader zal ook de duurzaamheidsleerlijn weer onder de aandacht gebracht worden, naast onderwerpen als verkeersveiligheid, beweging en gezondheid. De schoolbesturen zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor de keuze welke projecten ze oppakken.

Duurzaamheidseducatie in voortgezet onderwijs

Ook met het voortgezet onderwijs Broekhin onderhouden wij contacten. Binnen het reguliere lesprogramma van de vakken aardrijkskunde, mens en natuur (biologie en natuurkunde) en economie besteedt de school regelmatig aandacht aan duurzaamheids-, energie- en klimaateducatie. Verder nemen circa 150 leerlingen van Broekhin jaarlijks deel aan de schoonmaakacties die wij als gemeente organiseren. In dat kader krijgen zij ook lessen over (zwerf)afval die de school zelf heeft opgezet. Een kunstafvalproject dat wij de school vorig jaar aanboden, kon afgelopen jaar geen doorgang vinden in verband met andere prioriteiten van de school.

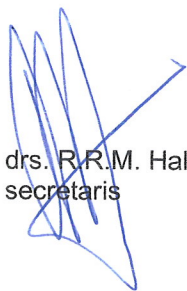
Conclusie

Wij zullen de huidige aanpak met de duurzaamheidsleerlijn bij het basisonderwijs voortzetten en gaan ervan uit dat wij daarmee voldoende invulling geven aan uw motie voor wat betreft het basisonderwijs.

Met Broekhin onderhouden wij regelmatig contact en wij zullen ons inspannen om duurzaamheids-, energie- en klimaateducatie op de agenda te zetten/houden.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Beesel,

drs. R.R.M. Halffman
secretaris

dr. P. Dassen-Housen
burgemeester

Kleuterbouw 1/2

Het is leuk om met mijn groot mens buiten te zijn

Trollenocht, Lente-wandeling

Route met opdrachten, aangegeven in het veld door trollen. Ouders lezen en begeleiden, kinderen doen ter plekke de opdrachten.

UITGANGSPUNTEN

- Kinderen gaan naar buiten
- Natuur/terrein als medium
- 4 kinderen per begeleider
- WV gericht op welbevinden
- Natuurvrij maken
- WV beeldend, niet cognitief
- WV gericht op verbeelding, motoriek, spel, expressie
- Fantasie=werkelijkheid
- Gastdocent verzorgt ontvangst en afscheid
- Spanne tot 60 min

LEEREFFECTEN

- Kinderen voelen zich op hun gemak in de natuur/ het buitengebied
- Kinderen volgen het voorbeeld van hun begeleiders (verwondering, respect, geen rommel in de natuur, niet bang zijn)
- Kinderen leren hoe je in de natuur hoort te gedragen.
- Kinderen oefenen hun motoriek (wandelen, mikken, evenwicht, etc)
- Kinderen ontwikkelen een positieve houding naar natuur en buiten zijn, voorkom natuurgesteng, gevaarlijk, ongezond).
- Kinderen oefenen een oplettende (onder)zoekende houding.

Onderbouw 3/4

Ik hoor bij de natuur, de bomen en dieren zijn mijn vrienden waarmee ik natuur-avonturen beleef.

Natuuravonturen.

NatuurbelevingsWV waarbij de kinderen 'in' de natuur gaan, erbij horen, meespelen in een verhaal dat op deze plek in dit moment ontstaat. Een greep uit mogelijke WV;

- Jouw eigen boom
- De beste verstopplek
- Boomklimregels
- Diergeheimen
- Stil jagen/Sluipen
- Een huis voor egel
- De begrafenis van muis of mol
- Zo zijn onze manieren

UITGANGSPUNTEN

- Naar buiten
- Locatie in de bekende leefomgeving
- Gastdocenten begeleiden
- Niet meer dan 8 kinderen per begeleider
- WV gericht op verkennen/ontdekken, avonturen beleven
- WV gericht op verbeelding, motoriek, spel, expressie
- Fantasie bestaat naast werkelijkheid
- Spanne tot 90 min

LEEREFFECTEN

- Kinderen leren waarnemen en ontwikkelen een onderzoekende houding naar hun omgeving/de natuur
- Kinderen ontwikkelen besef van samenhangen, processen, en ontwikkeling

Middenbouw 5/6

Hoe werkt het? Waarvoor dient het? Wat heb ik eraan?

Zwerfafval? Samen oppakken! Vulliskoning 1, 2 en 3

Drie dynamische gastlessen met een (vervolg) verhaal als kern en aanleiding, gekoppeld aan praktische werkvormen ter ondersteuning.

- Wat is en wie maken zwerfafval?
- De natuur kent geen afval
- Gevolgen van zwerfafval (op parkniveau)
- Mogelijke oplossingen voor zwerfafval
- Kringspelen in de natuur
- Afval scheiden/hergebruik
- Cradle to Cradle (in het park)

UITGANGSPUNTEN

- Gastdocent is aangever voor het leren in de groep: samen op zoek.
- UI-model: uitnodigen, uitzoeken, uitvinden, uitdagen
- WV gericht op onderzoeken, verbeelding, herkennen, uitwisselen, expressie
- Beelden en verbeelding als metafoor/ voorstelling van de werkelijkheid.

LEEREFFECTEN

- Kinderen ervaren dat het moeite kost om de (directe) omgeving schoon/leefbaar te houden
- Kinderen voelen zorg en verantwoordelijkheid voor hun omgeving, voor dieren, voor de natuur.
- Kinderen ontwikkelen handelingsperspectief/ een eerste aanzet voor hun eigen bijdrage aan duurzaamheid.

Bovenbouw 7

Hoe staan de dingen in mijn omgeving in relatie tot de Wereld? Vanwaar & waar naar toe? Trots en Trauma in mijn omgeving

UITGANGSPUNTEN

- Kinderen worden op hun zelfbewustzijn aangesproken
- Gastdocent is aangever voor het leren in de groep: samen op zoek..
- UI-model: uitnodigen, uitzoeken, uitvinden, uitdagen
- Open en veilige sfeer. Kinderen mogen en kunnen zich vrij uiten.
- WV gericht op onderzoeken, verbeelding, herkennen, uitwisselen, expressie
- Beelden en verbeelding als metafoor/voorstelling van de werkelijkheid.

Sarah's Wereld & Sarah op school

Duurzaamheidseducatie op maat voor groep 7. Sarah's Wereld kan in één schooldag gegeven worden. Sarah op School is een praktisch vervolg op Sarah's Wereld; een milieuscan van het schoolgebouw.

De uitkomst van Sarah op School (een aantal afspraken) zijn de aanleiding voor de duurzaamheidsactiviteiten in groep 8

LEEREFFECTEN

- Kinderen maken onderscheid tussen eigen behoeften en die van anderen
- Kinderen krijgen besef van de mondiale milieu-, consumptie- en verdelingsproblematiek
- Kinderen leren over de relatie tussen mens-dier en leefomgeving
- Kinderen leren onderscheid tussen duurzaam en niet duurzaam handelen.
- Kinderen beseffen de consequenties van niet duurzaam handelen
- Kinderen weten wat ze zelf kunnen bijdragen aan duurzaamheid

Klimaatlaboratorium

In deze beeldende les komt CO2 tot leven. Kinderen leren en ervaren dat CO2 geen verweg-gifgas is, maar een stof die we overal tegenkomen en gebruiken. Daarnaast leren ze oorzaak en consequenties van CO2-uitstoot en leren ze hoe we de uitstoot (kunnen) terugdringen.

- Les/inleiding over broeikaseffect, opwarming en CO2
- Practicum/ experimenten met CO2

Sarah & de gemeente (hoort bij het +programma)

Na een gesprek met de duurzaamheids-ambtenaar over het milieubeleid van de gemeente formuleren de leerlingen een aantal verbeterpunten/ wensen naar de gemeente. In een kinderraads-vergadering wordt daarover met de burgemeester of wethouder van gedachten gewisseld en zo mogelijk afspraken gemaakt.

Invulling van het curriculum

De leerlijn duurzaamheid is niet bedoeld als extra werk voor de leerkrachten. Sterker nog, veel leerkrachten zien de lessen en activiteiten als verlichting: invulling voor lessen die ze anders zelf moeten verzorgen.

Nast de begeleidde activiteiten worden de deelnemende scholen regelmatig uitgenodigd om deel te nemen aan duurzame evenementen, zoals de warme-truien-dag, milieudag, Groene voetstappen, etcetera.

De begeleidde activiteiten van de praktische leerlijn worden verzorgd door professionals uit het NME werkveld, zoveel mogelijk in duo's. Gepoogd wordt om de docenten steeds op dezelfde scholen in te zetten. De ervaring met bekende, terugkerende gastdocenten is zeer positief. Docenten worden geschoold voor duurzaamheidseducatie zodat er een op elkaar afgestemde combinatie ontstaat van reguliere en begeleidde duurzaamheidslessen.

Fasering

Zomer/Herfst 2012:

- * Oprichten van het platform van leerkrachten, aanbieders en andere betrokkenen
- * Afstemming met de diverse leerkrachteamtams

Herfst/Winter 2012/2013

- * Aanvang programma

Voorjaar 2013

- * Eerste evaluatie met de leerkrachten
- * Eventueel bijstelling van programma

Zomer 2013

- * Presentatie van resultaten en bevindingen, bijstellen van het programma
- * Formulering en presentatie van het aanbod voor schooljaar 2013/2014

Sarah Leerlijn

primair onderwijs

Laat uw leerlingen de Natuur respecteren, leer ze Milieu-bewust te leven en durf met ze te kiezen voor Duurzaamheid.

Logisch vervolg

Sarah's Wereld is uitgegroeid tot hét voorbeeld van goede duurzaamheidseducatie voor de bovenbouw in de lage landen.

In ZO Limburg groeide Sarah's Wereld uit tot een regionaal project: Sarah & Nieuwe Energie. Sarah's Wereld werd aangevuld met een reeks praktische lessen over duurzaamheid, milieu en klimaat. Steeds verzorgd door professionele gastdocenten, altijd gericht op de kinderen en met vertrouwen in de toekomst: wij gaan deze klus klaren!

Praktisch, samenhangend & doorlopend

- * **Praktisch:** De inhouden worden verpakt in werkvormen die zich vooral richten op verbeelding, motoriek, creativiteit, mentaliteit/moraliteit van de leerlingen.
- * **Samenhangend:** Elke leerling krijgt gedurende zijn loopbaan een serie hoogkwalitatieve duurzaamheidseducatieve activiteiten, die qua structuur en begeleiding overeenkomen.
- * **Doorlopend:** Een school verbindt zich voor meerdere jaren aan dit project. Voor elke bouw wordt een programma ontwikkeld, rekening houdend met interesse en mogelijkheden van de betreffende leeftijd. Sarah en haar vrienden komen steeds terug. Zij is het identificatie-figuur voor de kinderen.

Vier bouwen

Om recht te doen aan de ontwikkelingsfasen van de kinderen is gekozen voor 4 bouwen, elk met een eigen benadering en programma:

Groep 1 & 2 KLEUTERBOUW
Groep 3 & 4 ONDERBOUW
Groep 5 & 6 MIDDENBOUW
Groep 7 & 8 BOVENBOUW

4

Meer informatie?

Omschakelpunt Limburg
Serge van den Berg
s.vandenbergh@hetenergiebureau.nl
06 - 464 455 82

Liesbeth Bakker - Stichting S
organisatie & coördinatie.
06 - 142 838 44
bakker.wuppertal@web.de

NME-Atelier;
ontwikkeling & begeleiding
043 - 354 09 23
www.nme-atelier.nl

Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door de gemeenten Heerlen, Brunssum, Maasgouw, Roerdaalen, Beesel, Peel en Maas, Gulpen-Wittem. De Provincie Limburg, Agentschap NL